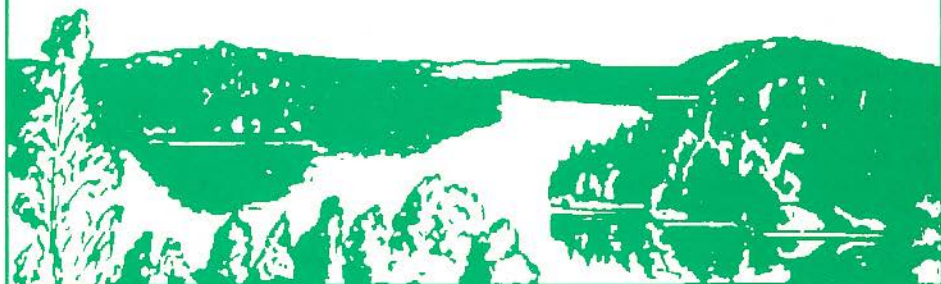
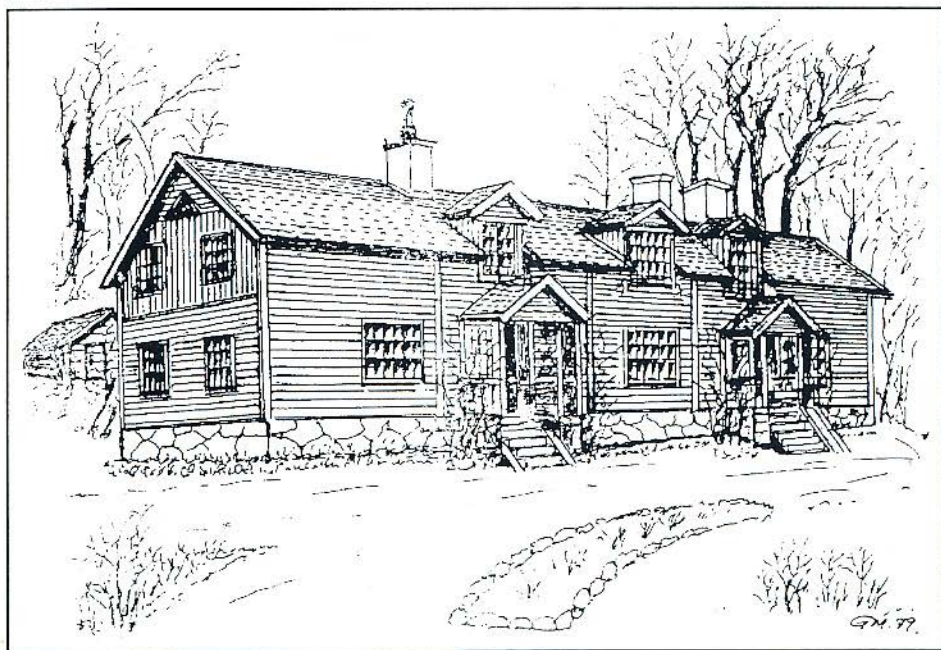

BOTVIDSBYGDEN

NR 2

OKTOBER 1998

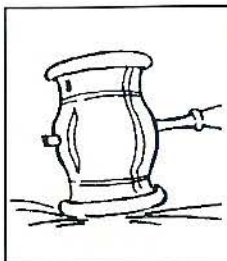
Statarlängan Liselund vid Tullingegårdsallén hade 5½ lägenheter och Annelund på andra sidan ån hade 6 lägenheter avsedda för Tullinge Gårds statare, förr fast anställd jordbruksarbetare vars lön delvis utgick i form av stat, dvs in natura.

Forts. på sid. 5

INGRID AVELIN, ORDFÖRANDE

Hösten gör sitt intåg...

- Höstdagjämningen har passerats - men det är trots allt ganska varmt ute. Solen har glatt oss många dagar och svamputflykterna ger god skörd!!

SOMMAREN ÄR NU TILL ÄNDA och hösten gör sitt intåg. Då jag tänker tillbaka på den tid vi brukar räkna som sommar !! har det hänt en hel del.

I maj månad fick vi besök av pensionärerna från Orren och Allégården.

Vädret gynnade oss under midsommaraftonen och regnet kom inte förrän på kvällen då vi befann oss inomhus. Våra vänner från Houston gästade oss och tillsammans avslutades denna kväll med knytka och dans.

Även midsomardagen på Torekällberget i Södertälje kunde dansprogrammen såväl vårt eget som Houstonbornas genomföras i sol-sken.

Veckan i Augsburg i Sydtykland i början av juli var hektisk och dygnet hade behövt fler timmar. Väl hemma igen gällde det att städa och planera för besöket av juniorer med ledare, musiker och föräldrar från Los Angeles. Trots att många gillare hade semester och var bortresta denna tid lyckades alla gäster få sängplatser. Ja, en av de äldsta damerna berättade, då hon "tilldelats" sitt värdfolk, att hon måste vara på Arlanda kl. 5.00 nästa morgon. Även detta klarades av trots avresa till Arlandaterminalen mitt i natten! Vi hann visa en stor del av Stockholm, Drottningholm, Slagstaristningen, Botkyrka kyrka samt ha en fest tillsammans med uppvisning av Los An-

geles-laget innan dagen och kvällen var slut och de flesta måste hem för att packa för resa hem till USA. Trots en mycket späckad dag var gästerna nöjda.

Nästa resa gällde våra juniorer, som med buss tillsammans med andra grupper i Stockholm reste till Barnlek i Ringsted i Danmark. Allt gick bra, resan var trevlig och ungdomar och barn fick mycket beröm såväl för uppvisning som kamratskap och vi ledare var mer än nöjda.

Även på Trädgårdstorp har det hänt en hel del. Varje söndag har medlemmar ställt upp för att kunna servera kaffe med bröd och visa stugorna.

Den 2 aug. Hembygdsgårdarnas dag, var hela Hembygdskommittén på plats. Spelmansträffen, 23 aug. var också välbesökt.

Tyvärr har också en del vandalisering i form av klotter på byggnaderna förekommit.

Botkyrkadräkten har visats upp på Slöjdställningen på Liljevalchs konsthall och på Hembygdskräktens dag på Skansen.

Den 22 deltog vi med både spelmannemusik och dans i Tumba Centrum. "Kultur på räls" hade som tema denna dag folkdans och folk-musik.

BOTVIDSBYGDEN

TIDSKRIFT FÖR BOTKYRKA HEMBYGDGILLES MEDLEMMAR

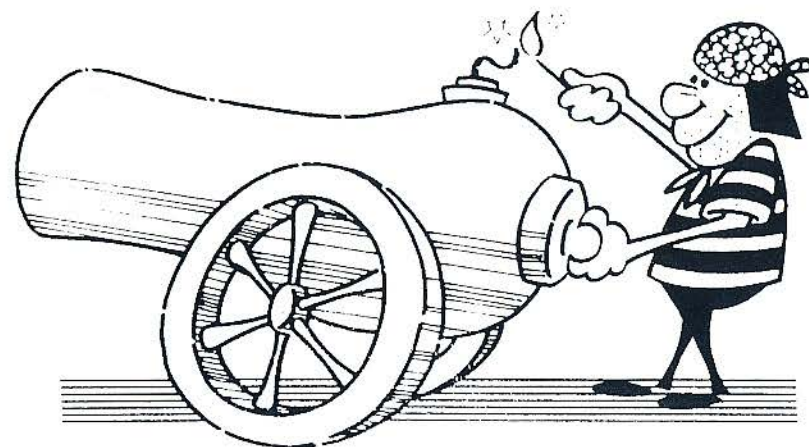
ANSVARIG UTGIVARE: Ingrid Avelin Tel. 08-771 15 12

REDAKTION: Arne Mattsson, Tel/Fax 08-530 371 16

Edi Marhold, Tel. 08-778 29 45

Sista manusdag för bidrag till nr 3 1998 är den 20 november 1998

Botvidsbygden är tryckt på miljövänligt papper. Licens nr. 341 019

Försvarsskans till Botkyrka

*Saluter och fanfarer ljöd över Mälaren när
Nässkansen - den gamla skansen vid
Skansundet i Grödinge, överläts till
Botkyrka kommun av Stockholms stad.*

NÄSSKANSEN började byggas 1623 på order av Gustav II Adolf. Den ingick i ett försvarsverk omfattande fyra skansar, som stod färdiga omkring år 1658. Skansen låg, som ett värn mot anfall österut, särskilt 1719 då ryska skärgårdsflottan härjade i mellansvenska skärgården.

Senare förföll skansen alltmer och 1927 verkställdes nedläggningen.

Med hjälp av en fond hos Kungliga

Vitterhetsakademien har Nässkansen nu upprustats av Botkyrka kommun.

Överlämnandet, som trots att regnet stod som spön i backen stilenligt saluterades, genomfördes av Rolf Lindell, ledamot i gatu- och fastighetsnämnden i Stockholm. Tog emot gjorde Manfred Karlsson, kommunfullmäktiges ordförande i Botkyrka kommun.

Text: Monika Sidén

Klipp ur Botkyrka kommuns personaltidning, Tumblaren nr 4/ 98

Honung ger huden fin lyster

Det är inte ett enda ämne utan samspelet mellan olika substanser som gör honungen till en så speciell produkt. Därav är den, liksom propolis, en av naturens mest förunderliga gåvor till naturmedicinen.

Honung innehåller flera hundra olika ämnen trots att cirka 90 procent utgörs av socker och vatten. Man hittar bland annat mineraler (t.ex. järn, koppar, kalium och natrium), proteinrika pollen och olika bakteriedödande enzymer. Dessutom druv- och fruktsocker som ger snabb energi och mikroskopiska mängder vitaminer.

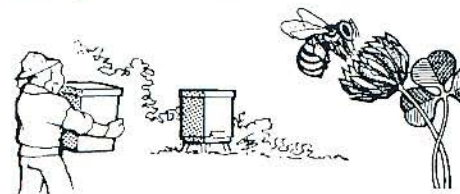
Honung anses bota olika åkommor beroende på hos vilka växter bina hämtat råvaran, det vill säga nektaren. Timjan sägs stimulera matsmältningen, ljunghonung lindrar urinvägsbesvär, akacia är bra vid hosta och förkylning och lindblomshonung verkar lugnande.

Människan har skördat honung i minst 10.000-15.000 år och använt den såväl inom matlagning som folkmedicin.

Honung är faktiskt vårt äldsta konserveringsmedel, ett naturligt antiseptiskt medel. Svampar och bakterier kan inte överleva i de höga sockerhalterna.

Honung ska röras ner i lagom varmt vatten. Vid för höga temperaturer förstörs de nyttiga ämnena.

För de svenska biodlarna blir det ett riktigt dåligt år i år. Det dåliga sommarvädret har gett mindre nektar i blommorna för bina att samla in. Honungsskörden beräknas bara bli en tredjedel av den normala.

TIPS

Vid förkylning:

Drick varmt vatten med honung och färskpressad citron.

Nariga händer:

Smörj in händerna med honng, sätt på bomullshandskar och låt verka över natten.

Snabb energi:

Ät en matsked honung. Druv- och fruktsocker är nyttigare än vanligt socker och tas upp snabbare av kroppen.

Mot baksmälla:

Blanda några skedar honung och en äggula i ett glas citronsaft och drick.

Finare hår:

Blanda ett par matskedar honung i sista sköljvattnet när du tvättar håret.

Mjukare hud:

Håll en deciliter honung i badvattnet.

Ansiktet:

Bred honung i ansiktet. Låt verka i tio minuter. Skölj med ljummet vatten. Ger huden fin lyster och sägs även vara bra mot acne.

Statarlängan Liselund, forts fr. sid. 1

Senare kollektivavtal ersatte statsystemet den 31 okt. 1945 med avlöning helt i pengar.

På Tullinge Gård, något tidigare och om hur en statarefamilj hade det på gården kan Birgitta Grönberg berätta, dotter till f.d. stataren Gottfrid Johansson med makan Ingeborg.

Birgittas föräldrar flyttade runt i Sörmland som statare i flera år innan de kom till Tullinge Gård 1924, hon berättar att hon då var bara 5 år.

- Det fanns två statkåkar på gården, Annelund där vi bodde och så Liselund. De som bodde i Liselund hade det sämst. Här fanns familjer med uppåt tio barn. Rättorna sprang kring benen på dem ibland. I Annelund var det lite bättre, där bodde fem familjer som inte hade så många barn.

Vi var bara två barn, min bror och jag, så vi hade det väl rätt bra. Och så hade vi två rum det vanliga var ett rum och kök, men vi gjorde om en stor garderob till rum.

Det var skillnad på statare och statare, berättar Birgitta vidare. De som var lite finare, som t.ex. lagårdskarlen han hade äppelträd och bärbuskar.

Två kronor för två veckor

Gårdsjobbet var förstås slitigt. Man startade fyra på morgonen. Kvinnorna var tvungna att mjölka. Efter lite mat vid sju fick statarna radda upp sig i lagår'n och vänta på order från rättaren och fördrängen. Sen jobbade man till sju på kvällen med avbrott för middag mitt på dagen. Dessutom jobbade statarna vissa söndagar i lagår'n.

- Jag minns att ibland kom pappa hem med bara två kronor i lön. Det var avlöning två gånger i månaden. Jag har också ett dunkelt minne av en strejk på gården, troligen 1926. Det var under höstskörden och gårdens ägare kallade in strejkbrytare för att klara skörden.

Klappade tvätt i sjön

- Mamma jobbade på ett pensionat som hörde till gården. Hon tjänade 40 öre i timman, när hon började 1924. Samma lön hade hon långt in på 1940-talet. Dels skulle hon jobba i köket, dels sköta all tvätt på pen-

sionatet och dessutom mjölka vissa söndagar. Jag var själv med henne och klappade tvätt vid Tullingesjön vid femtiden på morgnarna.

Men annars behövde vi barn inte jobba på gården. Jag var 12 år första gången jag jobbade lite på pensionatet. Samma år gick jag ut skolan och fick börja i familj. Det var hos ingenjörens syster som bodde i ett hus intill gården.

Tillräckligt med mat fanns det jämt hemma hos Johanssons. Man hade höns och man slaktade gris två gånger om året. Dessutom ingick en del mat i staten.

Vatten från ån

- Jag minns att mamma gjorde grynkörv som hon hängde upp på en käpp i kökstaket. Där fick den hänga i rök och damm, så särskilt hälsosamt var det inte. Men usch, vad sur korven blev mot slutet.

Konstigt att vi inte blev sjuka egentligen, jag minns en familj som hade lungrot, det är allt. Och ändå tog vi vårt vatten från en å bakom lagår'n och sopbacken.

När Birgitta var 14 år flyttade föräldrarna till en egen stuga i Tullinge.

- Då slutade pappa som statare. Han byggde vägar åt gården i stället, bl.a. har han byggt bitar av Hermelinsvägen och Skogslidsvägen. Birgittas föräldrar är döda sen några år tillbaka. Hon har inga bilder från sin barndom, men minnena lever kvar.

Källa: Saxat ur Botvidsbygden nr 3 1979.

Fakta om statare (Källa: Bra Böcker lex.)

Statare kallades gifta, hel- eller halvårsanställda lantbruksarbetare på större egendomar, vilkas lön utgick dels i ett mindre, kontant belopp ("städja"), dels i form av stat, dvs naturaförmåner som bostad, mjölk, spannmål och potatis samt kanske foder till en gris och några höns. Systemet, som hade avsevärda sociala nackdelar, infördes efter tysk förebild vid mitten av 1700-talet och avskaffades 1945. Det var särskilt omfattande i Skåne, Östergötland och Västergötland samt Mälardalen.

Arbetets skönhet ger livet form

Under ovanstående rubrik citerar vi från Svenska Dagbladet d. 19/7-98 ur en artikel om Torgny Segerstedt.

Långa liv, långa perspektiv, långa dagsverken - i en serie sommarsamtal berättar tre människor från skilda verksamhetsområden om vad som formade dem, om barndom, livsidéer, erfarenhet, åldrande.

Först ut är Torgny T Segerstedt, född 1908. Han fick sin akademiska utbildning i Lund men har varit Uppsalaabo sedan 1938 då han, alltså 30 år ung, utnämndes till professor i filosofi. År 1947 fick han Sveriges första professur i sociologi. I 23 år var han rektor vid Uppsala universitet. Ledamot av Svenska Akademien där han 1975 efterträdde historikern Ingvar Andersson.

- Vi i Sverige är nog unika i världen i vårt förakt för åldrandet och erfarenheten. Jag vet inte varför det anses föraktligt att vädja till andras erfarenhet, säger Torgny Segerstedt som fyller 90 år i år.

Botkyrkakartan klar

Tekniska förvaltningen har nu släppt ut Botkyrkakartan 1998, en helt aktuell karta över Botkyrka kommun.

Framsidan visar tätortsdelen med en vägförteckning, medan baksidan visar hela kommunen med landsbygdsadresser.

Den nya kartan är framställd med en ny teknik, som gör det lättare att göra ändringar när större förändringar sker i samhället. På det viset kan man också trycka kartan oftare, kanske en gång om året.

Botkyrkakartan finns till försäljning till allmänheten i våra medborgarkontor eller på Tekniska förvaltningen i kommunalhuset.

Priset är 50 kronor inkl. moms för ett vikt eller plant exemplar. Inplastad kostar kartan mellan 150 och 200 kronor inkl. moms.

Källa: Botkyrka kommuns personaltidning Tumblaren 4/1998.

Kurt Sjölander

Ett hjärtligt TACK för all uppvaktning i samband med min högtidsdag.

Eskil Andersson

Hjärtligt tack för uppvaktningen på min 90-årsdag.

Eva Jämtin

Ett hjärtligt tack till Botkyrka Hembygds-gille, som inte glömt en "gammal dragspelare", utan uppvaktat mej på min 70-årsdag med Gillets fina diplom. Vad det värmdes!

Torsten Fahlén

Dagbok från Tysklandsresan, sammanställd av Elsie Astridsdotter & Bertil Ericson

Minnen från en lycklig resa

BOTKYRKA HEMBYGDSGILLE genomförde 2-12 juli 1998 en resa med buss till Augsburg i södra Tyskland. På återvägen gjordes ett stopp med övernattning i Trubenhause och Eschwege i norra Hessen. Planerare och ledare för resan var Ingrid Avelin och Ellinor Palm. Lars Ström från danslaget Fyrväpplingen var lagets spelman. Starkt förkortat publiceras här deltagarnas dagbok om sina upplevelser på resan.

DAG 1. Torsdag den 2 juli.

Elsie Astridsdotter & Bertil Ericson

Så är det dags igen att ge sig ut på resa med Botkyrka Hembygds-gille. Den chartrade bussen hämtar de tjugo deltagarna i Tullinge, Tumba och Skärholmen. Klockan åtta är alla samlade.

Chauffören presenterar sig. Han heter Knut. I stället för att tala om chaffisen eller chauffören ber han oss att använda hans namn. Vi får instruktioner om hur bussen fungerar.

Klockan närmar sig 15.00. Den amerikanska drapan på tv-skärmen i den midnattsblå bussen håller passagerarna ivrigt uppmärksamma. Vid Istorp svänger bussen av E4-an och stannar för ur/intankning och dansrepetition. På en avstängd väg vid parkeringsplatsen tar spelman Lars fram sitt dragspel och till "Rundans" sirliga toner börjar dansarna finslipningen inför Botkyrka Hembygds-gilles framträdanden ute i världen.

Vid 18-tiden kör vi in i Trelleborg och möts vid infarten av tusentals fiskmåsar. Efter sightseeing på hamnområdet kan vi checka in på bilfärjan Peter Pan inför överresan kl. 22 till Travemünde.

Nu har Botkyrka hamnat i Trelleborg

Det har gått som på räls - vi har allt i en korg

Om vi bara får mat

- i salong och på fat

är vi redo att dansa på gator och torg.

DAG 2. Fredag den 3 juli.

Ingrid Avelin - Gunnar Avelin

Vi vaknade efter en kort men välbehövlig vila på båten. Båten anlöpte Travemünde hamn kl 7.30 och trots många irrgångar lyckades vi komma ut och även hitta bussen. Inte ens passkontrollen var intresserad av våra pass och nu "låg Autobahn framför oss." Vid 11-tiden skrek det i kaffetarmen och på en parkeringsplats dukade Inger, Anna Greta och Karin upp kaffe, hårt bröd, mjukost och kaviar.

Klockan 13 hade vi just passerat Kassel och vi stannade vid en rastplats för att samlas till en minnesstund och tyst minut för Dagny Lundquist som skulle begravas vid denna tidpunkt. Vi inneslöt även Stig i våra tankar och sjöng "Härlig är jorden." Samtidigt tänkte vi på Lars Boman som avled i början av juni och våra tankar gick även till Birgit.

Solen sken, vi åt lunch.

Resan fortsatte söderut. Vid 20-tiden svängde vi av mot Augsburg och Mössområdet och vi hälsades välkomna med bretzle, snaps eller likör. Gruppen skingrades och augsburgarna tog hand om oss.

För vår del avslutades dagen med prat och mat. Det var inte utan att vi tyckte golvet gungade - av bussresan. Då vi kom i säng tog det inte många sekunder innan vi somnade.

Forts. nästa sida

Botkyrka Hembygdsgille på Torget i Augsburg efter uppvisningen
Foto: Ingrid Avelin

DAG 3. Lördagen den 4 juli.

Åke Palm - Ellinor Palm

Efter en god natts sömn och en god frukost, hos vårt värdpar Karin och Hans-Jürgen Plevan åkte vi (Ilon, Åke och Ellinor) in till stadens torg för att möta de andra gillarna.

Kl 10.00 blev vi mottagna av stadens borgmästare Gadenheimer som hälsade Botkyrka Hembygdsgille välkomna till Augsburg. Borgmästaren lämnade över en gåva till Botkyrka Hembygdsgille som bestod av sex stycken vackra snapsglas med Augsburgs stadsvapen infällt i tenn.

Kl 12.00 var det åter samling på torget igen för alla, för nu skulle både Augsburgarna och Botkyrka Hembygdsgille dansa var sin uppvisning, och det gick som det skulle, som en dans alltså.

Efter detta var det dags att gå till Fuggeriet som egentligen är en liten stad inom Augsburg. Den består av 53 hus, innehållande 106 små lägenheter. Den har egna stadsportar som hålls stängda mellan kl 22.00-05.00 för upprätthållande av lugn och säkerhet åt de boende. De som vill bo här får

ansöka och deras behov prövas av socialnämnden i Augsburg. Beslutet om upptagande ligger i det fuggerska familjerådets händer. Hyran för tre rum och kök är 1:72 DM i månaden och änkor betalar endast 1 DM/mån.

Efter en ny dansuppvisning bjöds det på kaffe och fantastiska bakverk, det ena godare än det andra. Hur ska det här sluta? (Jag tänker på klädernas passform) Efter detta blev vi guidade runt i området av Gertrud, och sen var det dags för hemfärd för ombyte, för att sen träffas igen kl 20.00 för middag och dans. Middagen bestod av en underbart god leverkorv, potatissallad, grönsaker och surkål. Till efterrätt bjöds det på glass. Efter några timmars dans och trevlig samvaro så var vår första dag i Augsburg slut.

Tack för denna trevliga dag. God natt!

DAG 4. Söndagen den 5 juli.

Hanne Persson - Bertil Eriksson

Det är söndag morgon och det regnar, ca. 17 grader varmt. Klockan är 9.40. Alla har blivit skjutsade till samlingsplatsen, parke-

ringsplatsen för bussen, av våra tyska värdar. Första sjukbesöket skedde denna dag. Ingrid hade slagit sig på det vänstra pekfingeret så att blodvite uppstod. Marita, vår sjuksyster, fick rycka ut.

Resans mål var Wemding som är byggd i en jättestor krater, vilken uppstod i en katastrof för ca. 15 milj. år sedan, då en meteorit träffade jordklotet.

Nu är klockan 11.00 och vi gör ett uppehåll i Maria Brunnleinkirche strax utan för Wemding.

Kl 11.45 gick färden vidare till Wemding där vi skulle dansa. Vi kom till en fin liten stad underbar stad där vi först gick runt och tittade på sevärdheterna. De firade att det hade varit stad i 650 år på ett "medeltida" sätt.

Efter rundvandringen i Wemding var klockan 14.00 och vi skulle göra vår uppvisning. Efter att vi inspekterat den tillfälligt uppbyggda scenen, golvet med ojämna plankor, var det dags. Vi blev hälsade välkomna av stadens borgmästare. Han önskade oss välkomna och tyckte det var roligt att ha vänner i och från Schweden.

Efter genomförandet med en mycket stor publik fick vi enorma applåder. Många i publiken kom fram och gratulerade oss till det fina uppträdandet. Vi kände också att det hade funkat jättebra.

Nu var klockan 17.15 och vi åkte för att äta. Framkomna till Eisbrunn blev vi mottagna med dragspelsmusik. Ingrid och Walter dansade en sorts polka. Efter en god middag inklusive dragspelsmusik drog vi oss ut i parken där vi dansade på gräsmattan.

Hemma igen vid 21-tiden. Jag lovar - jag tror ingen av oss hade några sömnproblem efter denna intressanta dag.

Jag hann inte nå kudden.

DAG 5. Måndagen den 6 juli.

Lars Kärrström - Anna Greta Kärrström

Vi startar mot mässområdet i morgonrusningen. Det är tät trafik och många skolbarn på cykel och till fots. Skolterminen varar ytterligare 3 veckor här, innan det blir ferier i 6 veckor. Strax före München kommer vår guide Karl ombord på bussen. Han berättar lite

om staden, som har 1,3 milj. innevånare, och vi får varsin karta över staden och dess centrum.

Klockan 11 är vi på Marienplatz och lyssnar och tittar på klockspelet i tornet i Gamla Rådhuset. Många av oss går sedan till Viktualienmarkt och äter lunch.

En uteservering med stort utbud på mat och dryck och mycket folk. På platsen är det rest en prakitfull majstång (Maibaum). En trollkonstnär underhåller medan vi äter. Han är mycket duktig och rolig, han trolldar bl.a. bort Lasse Ströms klocka. Lasse får gult kort när han ställer sig upp och fotograferar. När han går runt med hatten har bl.a. Ilon och Lasse oväntat gott om pengar, Ilon i handen och Lasse i bröstfickan. Trevligt med underhållning till maten.

När klockan är 13 återsamlas alla på Marienplatz. Nu fortsätter guidningen under Karls ledning mot Max Joseph Platz.

Där är 4000 tomter (dvärgar) utplacerade som ett konstverk? Vi tittar på väggmålningarna i Kaiserhof och är inne i Theatinerkirche och tittar. Nu åker vi vidare mot olympiaområdet. Där går vi in på området strax efter kl. 16 och slår oss ner i gröngräset och avnjuter medhavt kaffe och goda kakor, som värdfolket skickat med.

Några går och tittar på utsikten, men vi två, som varit här tidigare, går tillsammans med Gunnar till en marknad, Tollwood-Festivals, där vi ser oss omkring och småhandlar lite. I ett stånd står en flicka från Västerås och säljer dalahästar från Nussnäs.

Vi tar farväl av vår entusiastiske och kunnige guide Karl under vägen och anländer till träffpunkten på p-platsen vid mässan framåt kl. 20. Där har våra värdar väntat ganska länge. Var och en åker nu till sitt respektive hem.

Det har varit en upplevelse- och vädermässigt fin dag.

DAG 6. Tisdagen den 7 juli.

Barbro Caroll

1 dag var det dags för vår utflykt till Alperna. Däruppe var det kallt, ca. 5 grader, och förskiktigt tog vi oss upp den sista biten till korset

som stod på toppen. Nu var vi 2224 m. över havet. Runt omkring oss växte fantastiskt vackra blommor. Några gick ner en liftstation medan andra tog linbanan. Väl där nere på ca. 1400 m. var det dags för lunch. Det hade börjat regna och vi fick personalens tillstånd att äta medhavd matsäck inne, eftersom det var så få gäster. De fick ändå sälja en del, själv drack jag glüwein, det värmdes gott.

Nu åkte vi vidare mot vårt natthärbärge, Ostertahlhütte i Gunzesried. Våra värddar hoppade av för att handla och kom tillbaka med doftande ostar. Huset lågt högt uppe och vi skulle sova högst uppe i huset. Sängarna bestod av lådor där man sov mellan 1-6 personer i samma säng. Medan vi installerade oss hade våra värddar dukat fram gulaschsoppa, bröd, öl och vin och stämningen blev god.

Tyskarna kom i gång med sång och till slut lossnade det även för oss. När vi till slut drådsade i säng spelade det inte så stor roll hur många vi var i sängen.

DAG 7. Onsdagen den 8 juli.

Karin Holmberg - Kjell Holmberg

Somliga sov gott, andra låg vakna och lyssnade på kören av snarkningar. P.g.a. det myckna regnandet måste vår planerade bergsvandring ställas in dels för blötans skull dels för halkans skull. I stället skrudade vi om i regnställ och vandrade längs vägar och stigar ned till närmaste by. Överallt hördes koskällor. Nästan halvvägs blev regnet kraftigt, så vi beslöt att vända.

Efter ca. 2 h. var vi tillbaka i "Buhls Alpe" och "Schweglerhütte." Våra tyska värddar tog itu med lunchen som bestod av bl.a. 20 skivor salamikorv per person. Dessutom fanns det "ölkörv", bröd, ost, tomater, gurka, surkål, leberkäs m.m. Efter Tack för maten-sång klev vi på bussen och for mot österrikiska gränsen för att bese och vandra genom Breitachklamm. Det blev en blöt timplång och fantastisk tur genom en djupt nedskuren ravin (klamm), där vattnet forsade vilt. Vi gick ömsom på naturliga eller utsprängda klippfyllor ömsom på plankgångar fastbultade i klipp-

väggen. Det märkliga intryck ravinen gav förstärktes av regnet som fick vatten att forsa längs väggarna och av ett praktfullt åskväder över oss. Vid uppgången ur ravinen hade ett stort ras inträffat i september 1995. Ett halvår senare brast den damm som raset skapat. Där bussen hämtade oss befann vi oss ca. 100 m. in i Österrike.

Vi var tillbaka i Augsburg kl. 20. Vi röjde i packningen, stoppade tidningspapper i de blöta skorna och duschade.

Till middag fick vi kässpätzle (nudlar med ost). Eftersom inget drickbart passar till, så fick vi Weinbrand (konjak) och rödvin efteråt. Vi hann misshandla mycket tyska, innan vi gick till sängs halv tolv.

DAG 8. Torsdagen den 9 juli.

Britt-Inger Hultman - Lars-Erik Hultman

Kl. 10.00: Samling vid Rådhusplatsen. Guidad vandring i centrala delen av gamla delen av Augsburg.

Vi började med att promenera längs en av huvudgatorna nämligen Maximilianstrasse. I motsats till Münchenbesöket blev det nu inga kyrkibesök utan i stället gällde det nu s.k. patricierhus, d.v.s. förnämmt folks bostäder eller palats. Det första huset som vi besökte var furstefamiljen Fuggers palats. Vår guide beskrev målande hur vi skulle ha mottagits om vi varit riktiga "ståndspersoner". Jakob Fugger var den som lät uppföra palatset mellan åren 1512 och 1515. Han var bankir som lånade ut pengar till olika kunga- och furstehus i dåtidens Europa. Låneräntan var 10 % och pengarna han på så sätt tjänade använde han bl. a. till att uppföra "Die Fuggeri", en social inrättning. Genom Hanne och Bertils värddars försorg fick vi tillfälle att besöka en silversmedja. Detta besök var mycket intressant. Tack!

Kl 13.00 (ca): Nu splittrades gruppen och vi vandrade åt olika håll. Vi två kom att tillhöra en grupp på ytterligare sex gillare, som uppsökte ett trevligt matställe. Flera av oss valde en maträtt som skulle vara typiskt "schwäbisch", d.v.s. från den del av Bayern som kallas Schwaben. Augsburg ligger i denna del.

Kl. 13.45 (ca): Denna gång hade Karins och

Kjells värddar ordnat så att vi åtta fick vara med om en vinprovning. Nere i vinkällaren smakade vi på olika viner i för oss lämplig prisklass, d.v.s. under hundra sv. kr. Mellan varje provsmakning åt vi pain riche för att neutralisera smaken av föregående vin.

Kl. 19.00: Avslutningssamkväm tillsammans med tyskarna. Vi placerades vid småbord med en lagom blandning av tyskar och svenskar. Så var det då dags att hämta mat och dryck. Oj, så mycket mat våra värddar, m.fl. hade åstadkommit. Vid 23-tiden blev det så dags för kaffepaus och nu hade tyskarna åstadkommit olika sorters bakverk, mycket rikligt tilltaget.

Kl. 24.00 (ca): Avslutning i form av tysk sång och allmän syskonring med svensk sång.

Gunnar Avelin hade födelsedag denna dag och han uppvaktades av oss i samband med silversmedjesöket och av tyskarna under avslutningssamkvämet.

En händelserik och mycket lyckad dag var så till ända!

DAG 9. Fredagen den 10 juli.

Hans Caroll

Nu är det dan efter ...

Vi gick upp kl. 7 och packade. Vi mötte alla andra vid bussen. Innan vi tog adjö av varandra enligt fotbollsmodell, gjorde vi Ingrid och Ellinor ledsna, ty de tilldelades en present var från gruppen för sitt utmärkta ledande av gruppen.

Kl. 11.03 rullade bussen iväg och efter att Knut givit oss en extra sightseeingtur i Augsburg kom vi upp på motorväg nr 8, och där efter nr 7.

Vi kom fram till Trubenhäusen vid 5-tiden och fick där kaffe och kakor. 12 av oss fick här sina rum som de skulle sova i. Efter någon timme åkte vi vidare till Eschwege där vi utspisades med korv, bröd, dricka m.m. På vägen dit såg vi ett stort antal borgar. Vi fick också se var DDR-gränsen gått. Vår värdinna berättade hur byn vi åkte straxt utanför hade varit stängd och det behövdes speciella visum för att komma in och ut.

Efter lite prat och kaffe åkte bussen tillbaka

till Trubenhäusen där vi fick en sängfösare bestående av tyskt rött vin. Sedan drog vi oss tillbaka till våra rum. God natt vid midnatt.

DAG 10. Lördagen den 11 juli.

Siv Johansson - Marita Salomonsson

Efter en god natts sömn vaknar vi hemma hos Fritz och Edith Hawelka i Trubenhäusen. Här bor 12 st av oss. Kl. 7.30 kommer Fritz och väcker oss spelandes dragspel. Nybakat bröd, pålägg och kaffe till frukost. Kl. 9.30 avfärd till Eschwege för att hämta resten av gruppen. Även de andra värddarna, Ursula och Herman Erben, får en Botkyrkavas.

Färden går vidare till Bad Sooden och Alendorf, två små mysiga städer med korsvirkeshus. I Bad Sooden finns en anläggning för utvinning av salt. Saltet var förr mera värt än guld. Staden är en kurort. Man sitter i solstolar framför anläggningen och andas in luften. Då ska man bli frisk. Något för oss som är förkylda. Färden fortsätter mot Hamburg på ömsom soliga ömsom regniga vägar. Ellinor ringer till en bekant i Lübeck, eftersom vi har gott om tid innan båten går. Han guidar oss runt i Lübeck. Bl.a. ser vi Holstentor, rådhusplatsen och St. Marienkirche. Sen går vi till Brauburger ölkällare och dricker öl.

Nu går färden vidare mot Travemünde. Lammholmsbackefolket sjunger "Auf wiedersehen" i bussen. Kanske ses vi snart igen, vi och Tyskland.

Efter det att alla har intagit sina hytter, så blir det rusning till taxfree-shopen. Väl tillbaka i hytten så bjuder Kjell "sina tjejer" på whisky och jordnötter. Sen sover vi sött.

DAG 11. Söndag den 12 juli.

Elsie Astridsdotter - Bertil Ericson

Hemma i Sverige igen. Vi lämnar båten en halvtimme försenad - klockan 8.00. När vi kommer till Malmö gör vi en avstickare till Limhamn för att titta på bygget av Öresundsbron.

Belåtna efter en kaffepaus på en rastplats i Örkelunga sitter vi åter i vår trygga buss.

Forts. på sid. 14

Barnlek i Ringsted i Danmark

- dagboksanteckningar från juniorens resa.

28-29 juli. Agnes, Jessica och Marjatta

Amanda, Agnes och Marjatta kom först till Shellmacken vid Botkyrka kyrka kl. 23.30. Vi trodde att vi skulle få vänta länge för att bussen skulle gå kl. 24.00, men den kom nästan meddetsamma och så gjorde de andra i vårt danslag också. Det blev en jättelång resa och den kändes ännu längre för att det var svårt att andas ibland, tyckte Agnes.

Vi lärde känna de andra i bussen lite grann. Det var glad och trevlig stämning. Diana och Jessica var vakna nästan hela natten. Agnes sov mycket under resan. Vi fick respysel och sänghäften men det blev inte så mycket sömn i bussen. Det kanske blir mer under hemresan. När Amanda skulle försöka få en blund i ögonen lyste Diana henne i ögonen med en ficklampa. Sandra sov som en prinsessa över två säten. Jenny lyssnade till "dunka, dunka", som hon bandat in. Ingrid pratade och försökte sova. Malin lyckades inte heller så bra med sömnen, hon gav bort sin plats åt Diana och satte sig bredvid Jenny. Vi stannade några gånger. På färjan hann vi inte så mycket för att resan tog bara 20 minuter. På onsdagen kl. 10.30 var vi framme vid Dagmarskolan där vi skulle bo.

29 juli. Diana och Jenny

Bussen har just svängt in på Dagmarskolans parkering. Vi kliver förväntansfullt ut ur den bastuliknande bussen. Med trötta ben gick vi mot bagageluckan och tog våra för tunga föräldrapackade väskor. Vi gick rakt över den långa skolgården och in genom dörren och till våra rum 14 trappsteg neråt. Sen gick vi och åt lunch på en pizzeria. Vi väntade i 20 minuter !! för att få hamburgare och när vi ätit upp hamburgarna fick vi pommes frites. När Jenny och Amanda fick för lite läsk gick de och klagade, då fick de en hel halv-

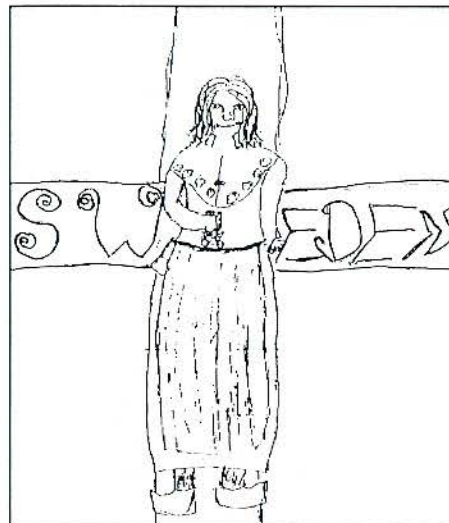
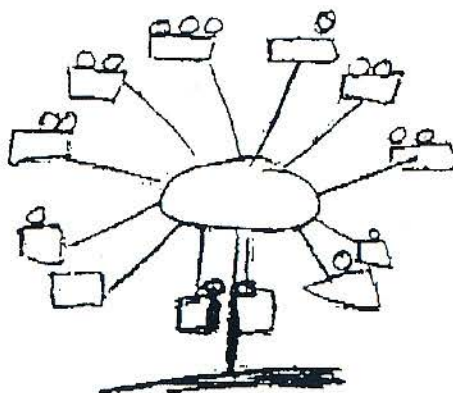
full mugg till !! Sen åkte vi till invigningen, vi dansade, sjöng och åt mat. Sen var det sovdags.

30 juli. Amanda och Sandra

Torsdag morgon gick vi upp tidigt för att åka till Anläggningshallarna för att lära oss finska danser. Efteråt åt vi äcklig lunch. Sen gick vi in till stan, bland annat till ett vattentorn där vi gick upp för en jättelång trappa. När vi kom ner gick vi för att titta på en väderkvarn. Det var jättetråkigt. Sen fick vi skynda oss till bussen för vi ville ju ha mat. Efter maten klädde vi på oss andra kläder för att gå på disco.

31 juli. Malin och Diana

I dag är det fredag och vi fick gå upp 6.30 för vi skulle till Köpenhamn och dansa. Vi dansade på Hovedbangården. Vi gick på Tivoli också, det var jättetul. Vi åkte många roliga saker och spelade många spel. När vi var hemma, åt vi, duschade och sen åkte vi till disco. Nu är vi hemma. God natt!

1 augusti. Sandra och Jenny

Vi vaknade klockan halv åtta, då gick vi upp och åt frukost. Sedan hoppade vi på bussen och åkte till sta'n. Vi stannade utanför Rådhuset. Vi gick sedan till ett gathörn där vi skulle dansa, men vi var inte med på schemat, så vi blev guidade till ett torg utanför ett varuhus. Vi började dansen på direkten. Vi dansade Engelska från Stigtomta, Åttamanadans från Ödsmål, Åttamanengel (de stora från Sollentuna dansande den) och till sist dansade vi Snuspolka och Oh, Susanna. Sen fick vi gå själva i en timma på sta'n. Därefter samlades vi utanför Rådhuset. Medan vi väntade på Jessica och Agnes så började vi dansa. Då kom några norrmän och dansade med oss. När Jessica och Agnes kom, gick vi vidare till matplatsen på en äng. Det var kalops och potatismos vi åt. Först smakade det ingenting, men när vi tog salt och peppar då...då smakade det gott.

Efter frukosten, som lunch heter på danska, så åkte en del till Fantasy World, resten fortsatte att gå på sta'n. På Fantasy World var det en lång gång där man såg sagofigurer på sidorna. Det fanns också en "leksida" och en affär.

Klockan halv tre åkte vi till Ringstedhallen för att träna danser som vi skulle ha på avslut-

ningen. Efter det åkte vi hem och åt middag. Det var mackor med gott pålägg. Sen bytte vi om till dräkt och tog bussen till Rinsted-Stadion. Där ställde vi upp oss och tågade in, först norrmännen sen SVERIGE sen finnar, islänningar, danskar, färöingar och troligen också några grönländare. Först dansade alla Pigernes Förmöjelse, sen dansade norrmän och finnar, sen var det en konsert, och sen var det SVERIGE. Vi gick in alla hand i hand till en ring och dansade en fyrmannadans, sen tågade vi ut i ett S och dansade ihop till en "kanelbulle". Sen var det färöingarna och danskarna. Efter det gick vi till Anläggningshallarna och hade lekstuga. Där dansade vi tills vi skulle samlas kl. 23.25. Vi gick till Stadion, där pratade de och sjöng och sen smällde de massor av fyrverkerier i många olika färger. Sen åkte vi hem och packade det mesta och så somnade vi för sista gången i Danmark. ZZZZZ...Godnatt dagbok.

2 augusti. Malin och Amanda

Söndag och hemresa.

Några sover men ganska många är vakna. Dom flesta är trötta efter dagarna i Danmark. Där vi bodde fick vi mackor med oss till resan, det var olika pålägg på varje macka. Några plockade hallon medan vi rastade. I bussen pratade vi. Där vi bodde fick vi en tröja. Några tog kort i bussen. Nu är vi på väg till en restaurang. Innan vi ska stanna och äta så stannade vi vid Brahehus och gick på toaletten och en del handlade polkagrisar. Några gick upp på ett berg och

plockade blåbär. Den turistbussen vi åker med läckte kylarvätska, och den var grön. Nu har vi ätit, vi fick köttbullar, potatis, säs och lingon. Man fick ta grönsaker om man ville. Man kunde välja läsk, men om man ville så fick man ta mjölk. Nu är vi på väg till Stockholm. Dom räknar med att vi är vid Botkyrka kyrka kl. 19.30. Det är ungefär 2 timmar kvar till vi är i Stockholm.

Sammanfattning av Ingrid Avelin.

Som ledare på resan upplevde jag bara positiva saker. Alla såväl de äldre som de yngre ställde upp för varandra. Visst föll en och annan tår första kvällen men det var inte så underligt efter en lång resa. Vi hade en "mysig hemmakväll" med spel, lek och prat och snart sov alla gott i sina sovsäckar innan nya äventyr väntade. Vi knöt kontakter med andra ungdomar och det var inga problem att leva i grupp!! Konstigt nog klarade alla av att hitta sina saker trots röran i skolsalen, där vi bodde. Nog var det med spänning alla steg av bussen i Köpenhamn. Vi besökte, Louis Tussaud's vaxmuseum och Believe It or Not, två populära museer innan det var dags för uppvisning som klarades av med glans varefter alla tågade iväg till Tivoli. Det finns mycket mer att berätta, men nu hoppas vi att få träffa de andra i gruppen på en kort-träff och prata minnen. Jag är glad för att resan kunde genomföras och att allt gick bra.

Minnen från en lycklig...forts. från sid. 11

Minnen passerar revy.

Autobahn med tät trafik och tidvis långa bilköer. Mottagningen i rådhuset med den sympatiska borgmästaren, dansen på rådhusplatsen, Fuggeriet och kyrkan på kvällen med vin snaps och sång. München - olympiastaden. Bussutfärden till Wemding. Nebelhorn, 2224 m. över havet. Ostertalhäute, vandring i bergen och Breitenklamm's vattenfall. Donnervetter - åska och skyfall. Hesen - kaffe med bakverk, mat och vin, borgar i sagomiljö, värdarna - nybyggare från Tjeckoslovakien, som för 50 år sedan tvingades fly från sitt land. Utflykt till Bad Soosden/Altendorf, dubbelstad med kurort. Braukeller i Lubeck med resans godaste öl. (Det vill inte säga litet.)

Vi närmar oss Nyköping. Knuts röst hörs i högtalaren.

- Om någon vill veta det så står mätaren på 3970 km. Så ni bara vet!

Vi har nu vänt åter från det tyska land som vi knutit till oss med tjockt vänskapsband - alles war schön och vi fått vår lönty Augsborg i söder blev vårt Samarkand.

Hösten gör sitt intåg... forts. från sid. 2

Det är ju tack vare att medlemmar på olika sätt hjälper till, som vi har möjlighet att genomföra alla våra aktiviteter. Ett varmt tack till alla, såväl midsommarkommittén, som har haft ett drygt arbete för vårt största arrangemang att fungera, som till alla som skött kaffesöndagar, ställt upp för utlandsbesök och dansuppvisningar. Även Trädgårdstorp måste skötas och tack vare Lars-Gunnar har gräsmattan hållits i fint skick. Ni är alla värda sommarens vackraste ros.

SPELMANSTRÄFFEN 23/8

Glada i hågen träffades Monika och jag kl. 10 på Trädgårdstorp. Vi skulle börja packa brödportioner. Men där stod vi med långa näsor - hittat inget bröd. Ringer till Torbjörn och får den glada nyheten att brödet ligger i frysen. Hur kul var det. Lite molokna blev vi, men det fick ordna sig. Marjatta, Mia och Gunborg kom också tidigare, så vi hjälptes åt att fixa alla grejer. Uffe var ute och satte upp skyltarna. Så kl. 12 var allt på plats för att öppna. Vädret var lite si och så, ömsom sol ömsom regn. Men det kom mycket spelmän och kaffegäster. Så det var full fart hela tiden. Det verkade som de flesta trivdes och hade en trevlig dag.

Ann-Britt

EFTERLYSNING

På kvartalsmötet den 15 sep. efterlystes gamla väggbonader.

Det är tänkt att på vår julmarknad den 6 december ha en utställning om just gamla väggbonader.

Så, gillesmedlemmar - om ni har sådana och vill låna ut dom till Gillet, kontakta Ingegerd Lindström, tel. 778 08 49.

UNGDOMSRINGEN FÖRLAGET I STOCKHOLM

Vårt förlag hade premiär på Ungdomsringens dag 1996 och snabbt sprängdes alla förväntningar med en försäljning som översteg budgeten tiofalt.

Vårt förlag sköts helt och hållet ideellt av Elisabeth Lindquist från distriktsstyrelsen med hjälp av övriga styrelsen och personalen (Werna).

Förlaget har öppettid expeditionen har öppettid (torsdagar 11-19) samt på distriktsmöten, Bygdekulturs dag och liknande (då ofta med specialerbjudanden för de som är på plats).

Förlaget tar in de varor som vi tror att det finns en efterfrågan på inom vår verksamhet, försäljningen är dock mycket ojämn vilket gör att vissa varor stundtals tyvärr tar slut, vilket vi hoppas att alla har förståelse för. Idag har vi ett svällande sortiment av dansskor, böcker (dans, lek, dräkt, slöjd), kassetter & CD-skivor, regnrockar, Ungdomsringsmärken, dräktstrumpor med mera.

Hur beställer jag?

1. Kom till vår expedition när den är öppen.
2. Kom till distriktsmöte, årsmöte, ordförändringsmöte, Bygdekulturs dag.
3. Ring/skriv/faxa och beställ när expeditionen är öppen.

Varorna skickas mot inbet. kort normalt inom 2-3 veckor, porto och exp. tillkommer med f.n 40 kr. per beställning.

Om du är intresserad av att köpa något från förlaget har jag en prislista. Du kontakta mig, Arne Mattsson, tel. 08-530 371 16.

Vi prutar inte på
synundersökningen!!

Nyströms Ur & Optik AB

STJÄRNURMAKARNA LEG. OPTIKER

MÅNDAG-FREDAG 9.30-19.00

LÖRDAG 9.30-15.00

08-530 318 58

SSHV VÄKTARNA AB

AUKTORISERAT BEVAKNINGSBOLAG

- BEVAKNING o. SÄKERHETSTJÄNSTER
- KOMPLETT SÄKERHETSSYSTEM
- DRIFT o. INDUSTRIBEVAKNING
- LARM och GLASJOUR
- SERVICEUPPDRAG

TELEFON:

Kontorstid: 08-778 00 45

Jourtid: 08-767 58 00

GYNNA VÅRA ANNONSÖRER!

HÅGELBY GÅRD - 147 43 TUMBA

ÖPPET ÅRET RUNT

VARDAGAR 11.00-15.00

SÖNDAGAR 13.00-17.00

ÖVRIGA TIDER BOKAR VI FÖR
FESTARRANGEMANG UPP TILL 160 PERSONER

BORDSBEST: 08-530 378 87

FESTVÅNING

CATERING: 08-530 624 03

VÄLKOMNA!

Bert Ek - Thomas Bjurholm

Botkyrka-Salem Sotningsdistrikt

Skorstensfejaren utför:

*För bättre miljö och
fungerande ventilation*

- FUNKTIONSKONTROLL
- UNDERHÅLL
- RENSNING
- INJUSTERING AV DITT VENTILATIONSSYSTEM

TEL: 530 328 50